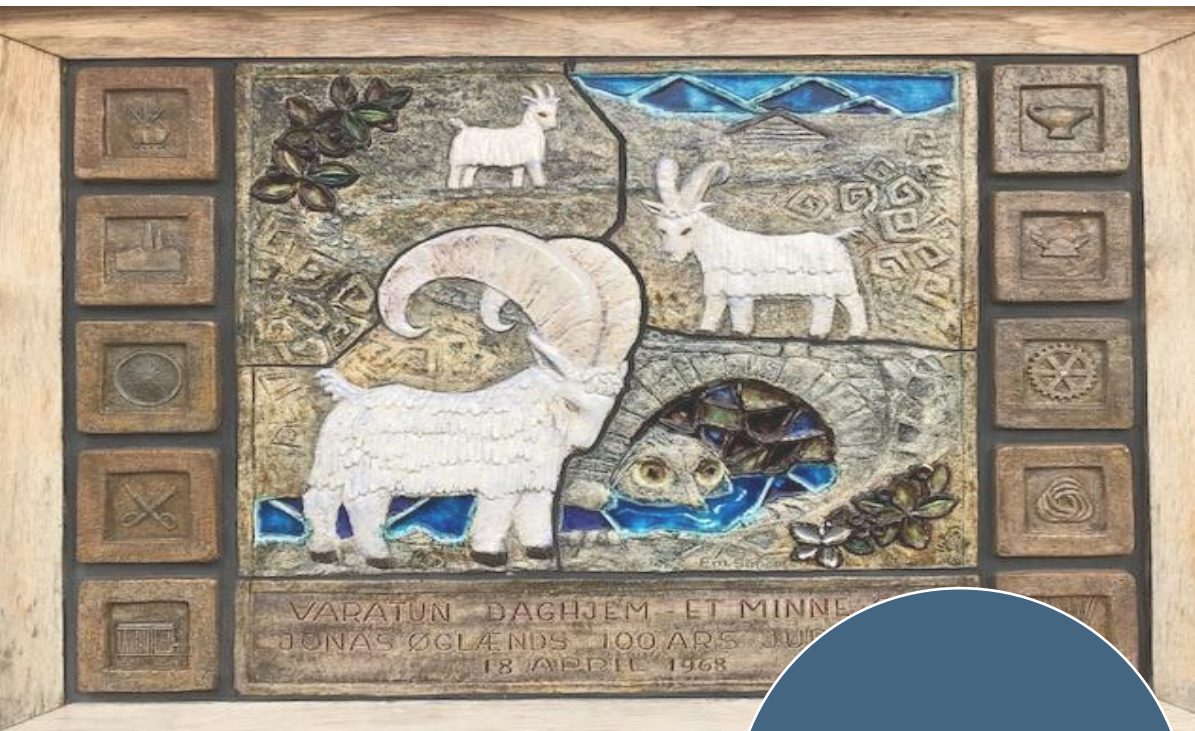

Varatun barnehage

2022-2023

Å
R
S
P
L
A
N

Vi er en

**Utviklings Støttende
Barnehage.**

USB er kommunes standard for kvalitet i barnehagen. Alle ansatte skal støtte og styrke barn i sin utvikling og læring

USB

Reggio
Emilia

Rammeplan

2022
2023

Innholdsfortegnelse

	1
PRESENTASJON AV BARNEHAGEN	5
ÅRSPLANEN	5
(RAMMEPLANEN 2017, KAP.7, S. 37)	5
KVALITETSPLAN FOR HELHETLIG UTDANNINGSLØP I SANDNES KOMMUNE –	5
2020-2024	5
FELLES BARNESYN:	5
VISJON.....	5
VERDIER – VERDSETTENDE, INKLUDERENDE OG MEDSKAPENDE	6
MÅL FOR KVALITET I SANDNESBARNEHAGEN	6
MÅL FOR PROSESSKVALITET:.....	7
INNSATSOMRÅDER I PLANPERIODEN –	7
TIDLIG INNSATS	7
BARNES BEHOV- BARNES STEMME	7
DIGITAL PRAKSIS I BARNEHAGEN.....	7
PROFESJONELLE LÆRINGSFELLESKAP OG BARNEHAGEBASERT KOMPETANSEUTVIKLING.	7
USB- UTVIKLINGSSTØTTENDE BARNEHAGE	7
<u>STRATEGI FOR LEDELSE OG MEDARBEIDERSKAP – SANDNES KOMMUNE</u>	8
INKLUDERENDE BARNEHAGEMILJØ	8
MÅL OG TILTAK I INTERN KONTRAKT.	8
BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG.	9
BARNEHAGELOVENS §1	9
BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET	9
(RAMMEPLANEN 2017, KAP.7.S.37).	9
PLANLEGGING.....	9
(RAMMEPLANEN 2017, s.37)	9
VURDERING	10
(RAMMEPLANEN 2017, s.38)	10
DOKUMENTASJON	10
(RAMMEPLANEN 2017, s.39)	10

TILRETTELEGGING AV DET ALLMENNPELAGISKE TILBUDET FOR BARN SOM TRENGER EKSTRA STØTTE.....	11
HOVEDMÅL FOR SANDNESBARNEHAGENE	11
BARNEHAGENS EGEN PROFIL OG SATSINGSOMRÅDER	12
VÅR VISJON: ALLE SKAL BLI SETT, HØRT OG TATT PÅ ALVOR	12
VOKSENROLLEN:.....	12
REGGIO EMILIA	13
BARN OG BARNDOM	14
DEMOKRATI	14
MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT.....	15
LIKESTILLING OG LIKEVERD	16
BÆREKRAFTIG UTVIKLING	16
LIVSMESTRING OG HELSE.....	18
DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING	18
LEK	19
DANNING	21
LÆRING.....	22
BARNES MEDVIRKNING	22
SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE	23
FORELDRE RÅD OG SAMARBEIDSUTVALG.	23
OVERGANGER I BARNES LIV	25
NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN	25
OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN.....	25
OVERGANG TIL SKOLE	26
PROGRESJON	27
FAGOMRÅDENE	27
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST	28
RAMMEPLANEN S. 47.....	28
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE	29
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	29
NATUR, MILJØ OG TEKNIKK	30
ANTALL, ROM OG FORM	31
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI.....	31
NÆRMILJØ OG SAMFUNN	32
STYRINGS-DOKUMENT	33
LOV OM BARNEHAGER MED RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER.....	33
VERDIER OG ETISKE RETNINGSLINJER I SANDNES KOMMUNE.	33
BARNEHAGENS/VIRKSOMHETENS ORGANISERING.	33
BARNEHAGENS ANSATTE	34

LOKALE FØRINGER	34
TRAFIKKSIKKER KOMMUNE/TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE.	34
TAUSHETSPLIKT	35
POLITIATTEST	35
SAMARBEIDSPARTNERE	35
PLANER I SANDNES KOMMUNE:	35
ÅRSJUL BARNEHAGEÅRET 2022/2023	36

ÅRSPLAN FOR VARATUN BARNEHAGE 2022/2023

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN

Vi er en flerkulturell barnehage med blant annet mottaksavdeling for nyankomne flyktningbarn.
Barnehagen drives på to tun Postveien og Varatunhagen
Vi er et spennende personale med mange kvalifikasjoner både med hensyn til utdanning, kulturell bakgrunn og livserfaringer.
Administrasjonen består av: virksomhetsleder, styrer, fagleder og administrasjonskonsulent.
Barnehagens åpningstider er fra 07.15 – 16.45.

ÅRSPLANEN

(Rammeplanen 2017, kap.7, s. 37)

Alle barnehager er pålagt gjennom Lov om barnehager og Rammeplan å utarbeide en egen årsplan. Den skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer fram hvordan personalet jobber med områdene i rammeplanen. Årsplanen skal være et forpliktende arbeidsdokument for personalet og skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

I årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva Rammeplanen sier om innholdet i barnehagen. Så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis

Kvalitetsplan for helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune – 2020-2024

Ny kvalitetsplan ble vedtatt våren 2020.

Felles barnesyn:

I Sandnes kommune har vi et felles barnesyn. I Sandnes skal barn og unge oppleve at de blir lyttet til, tatt på alvor og at de kan påvirke og være medskapende i egne liv:

- Barn har mye kunnskap om livet sitt
- Barn er like mye verdt som voksne
- Barn trenger å bli møtt med varme, bli trodd på og bli tatt på alvor

Visjon

Visjonen og verdiene skal vise en felles retning for barnehagene og skolene i Sandnes kommune.

Vår visjon er: **På lag for livslang lærelyst**. Vårt felles verdigrunnlag skal gjenspeiles i verdiene verdsettende, inkluderende og medskapende. På LAG handler om at alle som jobber for og med barn og unge, samarbeider for å skape et helhetlig utdanningsløp. Barn og unge er selv viktige medspillere. Det samme er de foresatte.

LIVSLANG LÆRELYST bygger på Sandnes kommune sin overordnede visjon om at kommunen skal være i sentrum for framtiden. Barn og unges oppvekst- og skolegang er her og nå. De skal oppleve trivsel og mestring hver dag. Dette skal danne grunnlag for livslang lærelyst for alle. Lærelyst handler både om livsmestring og motivasjon for læring, som er viktig for å ha tro på egne muligheter nå og i framtiden.

Verdier – verdsettende, inkluderende og medskapende

Å **verdsette** handler om å anerkjenne hverandre gjennom å støtte og å utfordre.

Samhandlingen kjennetegnes av trygghet, omsorg og tydelighet. Verdien skal prege måten vi møter hverandre på, i samhandling med barn og voksne.

En verdsettende ansatt:

- er trygg og forutsigbar
- er åpen i sin tilnærming til barn, unge, foresatte og kollegaer
- viser at de har tro på barn og unge
- er interessert og engasjert
- utfordrer og støtter barn, unge og kollegaer for videre utvikling
- deler kompetanse

Et inkluderende fellesskap handler om at alle barn og elever skal oppleve at de har en naturlig plass i barnehagen og skolen. De skal føle seg trygge og erfare at de er betydningsfulle og hører til. Dette innebærer at det enkelte barn og ungdom opplever sosial tilhørighet og sosialt fellesskap med jevnaldrende. Alle barn og unge skal medvirke i sin egen hverdag.

En inkluderende ansatt:

- anerkjenner verdien av mangfold
- ser merverdien av at ALLE deltar i det sosiale fellesskapet
- ser det enkelte barnet/ungdommen
- fremmer samhandling og bygger lag
- har en praksis hvor alle opplever at de hører til

Medskapende som verdi skal fremme skaperglede og kreativitet. Dette skal bidra til at vi jobber sammen for å finne felles løsninger på ulike nivå. Barn og unge har mye kunnskap om livet sitt og hva som er viktig for dem. De skal få anledning til å medvirke i egen utvikling og læring hver dag, og i alle situasjoner. Barnehagen og skolen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, delta og bli hørt.

En medskapende ansatt:

- lytter til og involverer barn og unge
- samhandler og medskaper med barn, unge og kollegaer
- er nyskapende og fremoverlent
- viser vilje og evne til forandring
- ser på alle deltagere i medskapingsprosesser som likeverdige

Mål for Kvalitet i Sandnes barnehagen

Mål for Resultatkvalitet:

Barnehagen skal gi barn et pedagogisk tilbud som sikrer deres trivsel og utvikling.

Tilbudet skal være helsefremmende og bidra til barns livsmestring og til å utjevne sosiale forskjeller.

Mål for Strukturkvalitet:

Barnehagens rammebetingelser og struktur ivareta barns behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Mål for Prosesskvalitet:

Ansatte skal møte barn med varme og oppmerksomhet og stimulere deres nysgjerrighet slik at enkeltbarn og barnegruppen får best mulig støtte i sin utvikling og læring

Innsatsområder i planperioden –

De fire innsatsområdene er felles for barnehage- og skoleområdet. ([Se felles overordnet del i Kvalitetsplanen](#))

For barnehagene er disse konkretisert i barnehagens egenart og barns alder og det er oppført tiltak under hvert av innsatsområdene i [Kvalitetsplanens barnehagedel](#)

Tidlig innsats

Gi et kvalitetsmessig godt barnehagetilbud til alle barn og samtidig sette inn tiltak tidlig dersom det er behov for det

Barns behov- barns stemme

Hele personalet skal ha handlingskompetanse for å gi barn best mulig støtte i sin utvikling og læring. De ansatte skal ta utgangspunkt i barns behov og det barn er opptatt av. Barnehagebarn skal oppleve barnehagetilbudet som trygt og godt for dem.

Digital praksis i barnehagen

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Se plan: [Digital praksis kommunale barnehager i Sandnes](#)

Profesjonelle læringsfellesskap og barnehagebasert kompetanseutvikling.

Barnehagen skal ha en systematisk og kollektiv kapasitetsbygging der alle ansatte tilegner seg barnehagekunnskap og omgjør den til handlingskompetanse

Barnehagene skal ifølge kvalitetsplanen:

Nedfelle innsatsområdenes mål og tiltak/ hvordan barnehagen skal oppnå målene i sine årsplaner, rutiner og sin daglige pedagogiske praksis.

USB- Utviklingsstøttende barnehage

Sandnes kommune arbeider etter-et helhetlig kvalitetssystem for å styrke allmennpedagogikken gjennom økt kunnskap og handlingskompetanse om hvordan barnehageansatte best kan støtte barn i deres utvikling. Den viktigste faktoren for å fremme barns omsorgs- og læringsmiljø i barnehagen er kvalitet på de ansattes samspill med barna.

Barnehagebarn i Sandnes skal gis et kvalitativt godt tilbud uavhengig av avdeling og uavhengig av barnehage.

Denne satsingen bygger på forskningsbasert kunnskap på hva som utgjør god kvalitet i barnehagen. **Alle** barnehageansatte får både strukturell og faglig støtte, sammen med sterkt fokus på relasjonskompetanser og anvendelige verktøy for effektivt å kunne støtte barnas sosio-emosjonelle behov og kognitive utvikling gjennom barnehagedagen.

Satsingen bygger på forskningsbasert kunnskap om hva som utgjør god prosesskvalitet i barnehagene og hvordan slik kunnskap kan overføres til praksis på en måte som kommer barna til gode.

Domener og dimensjoner i CLASS [CLASSROOM ASSESSMENT SCORING SYSTEM](#) er sammen med kunnskapsgrunnlaget i satsingen Sandnes kommunes standard for kvalitet i barnehagene.

Domenene: Emosjonell og atferdsmessig støtte
Organisering av barnehagedagen
Støtte til læring og kognitiv utvikling

- Hver barnehage lager sin handlingsplan for USB-arbeidet i virksomheten/barnehagen.
- Arbeidet med Utviklingsstøttene barnehager (USB) konkretiseres og synliggjøres under punktene årsplan som omhandler krav fra rammeplanen.

Strategi for ledelse og medarbeiderskap – Sandnes Kommune

Strategien trer i kraft 2021 som erstatter arbeidsgiverstrategien «Strategi for ledelse og medarbeiderskap» er utarbeidet av medarbeidere, ledere, tillitsvalgte og verneombud i Sandnes kommune. Strategien beskriver kommunens felles verdigrunnlag. Det vil si de holdninger, atferder og verdier som kjennetegner menneskene som jobber i kommunen.

Strategien skal være:

Et redskap for å styrke lederens beslutningskompetanse.

Et viktig strategisk verktøy i utviklingen av organisasjonen.

En veiviser for godt medarbeiderskap.

Referansedokument: Kommuneplan for Sandnes 2019-2035. Samfunnsdel, Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

Inkluderende barnehagemiljø

Januar 2021 fikk barnehagen et nytt regelverk for barnehagemiljøet. Den nye mobbeloven skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag.

- Barnehagen har et ansvar for hvordan alle barna har det.
- Alle ansatte har en plikt til å gripe inn hvis et barn ikke har det bra.
- Barnehagen må undersøke og sette inn tiltak hvis et barn ikke har det bra.
- Alle som jobber i barnehagen skal melde fra til styrer, hvis de får mistanke om at et barn ikke har det trygt og godt.
- Barnehagen må lage en skriftlig plan, hvis et barn ikke har det bra i barnehagen.
- Barnehageeier har ansvar for at barnehagene følger reglene, og må legge til rette for at barnehagen oppfyller kravene i loven.

Mål og tiltak i intern kontrakt.

Et av styringsdokumentene for kommunens barnehager er intern kontrakt. Intern kontrakt signeres av barnehageeier/kommunaldirektør og virksomhetsleder. I internkontrakten legges det inn felles målsetninger som gjelder alle virksomhetene i området. Det kan også legges inn felles mål for barnehagene. Dersom barnehagen har interne målsetninger legges disse også inn her.

Målene i internkontrakt oppdateres hvert år etter dialog med barnehagevirksomhetene.

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG.

Barnehageloven § 1

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Rammeplanen 2017, kap.7., s. 37

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng (Rammeplan for barnehager, 2017, kap.1, s. 7).

Planlegging

Rammeplanen 2017, s.37

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk.

Planlegging må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidig utvikling.

Planlegging legger grunnlag for kontinuitet og progresjon både i arbeidet med det enkelte barn og med hele barnegruppen. Planleggingen skal baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Slik gjør vi det hos oss:

- Årsplanen legger grunnlaget for arbeidet gjennom hele barnehage året.
- Personalets arbeidsdokument.
- Tiltaks og handlingsplaner
- Plan for førskolegruppen
- Periodeplan hvor det er valgfritt å hente inspirasjon.

- Progresjonsplanen synliggjør hvordan vi anvender fagområdene i rammeplanen. Planene ivaretar omsorg, lek, danning og læring hos barna. Personalet skal bruke progresjonsplanen som grunnlag for planlegging av det daglige arbeidet.
- Månedsbrev - avdelingene beskriver videre hvordan de vil jobbe og har en kort oppsummering av forrige måned.
- Personalet skal være oppdatert på barns utvikling og læring.
- Møte arenaer: hver andre uke avdelingsmøter, ledermøter, refleksjonsgrupper.

Vurdering

Rammeplanen 2017, s.38:

For å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med regelverket skal barnehagen jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Hele personalet må involveres i vurderingsprosesser for på den måten å kunne lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Slik gjør vi det hos oss:

- Møtepunkter for vurdering: ledermøter, planleggingsdager, refleksjonsgrupper og avdelingsmøter.
- Hver avdeling skriver månedsevaluering
Den bidrar til refleksjon rundt det pedagogiske arbeidet.
- RIPSS (Rapport, informasjon, pedagogisk samarbeid og støtte,) samtaler mellom de pedagogiske lederne og virksomhetsleder/styrer hver måned. Pedagogisk leder vurderer avdelingens arbeid i forkant av samtalene.
- Tilbakemeldinger fra foreldre i det daglige samarbeidet og foreldresamtaler. Lytte til foreldre og har gode dialoger gjennom hele barnehage året.
- Gjennom utviklingsstøttene barnehagen (USB) får vi faglige og etiske problemstillinger basert på observasjoner, praksisfortellinger og litteratur
- Vurdere eget arbeid både i grupper og ved egen refleksjon. Være forberedt til møter/grupper ved å ha satt seg inn i agendaen for møtet/grupper.
- Lytte til barna sine tilbakemeldinger. De yngste barna viser gjerne dette med tydelig kroppsspråk, mens de eldre kan sette mer ord på hva de tenker og mener.
- Personalet er aktive og bruker USB materiell, rammeplan og årsplan for å fremme faglige og etiske problemstillinger.

Dokumentasjon

Rammeplanen 2017, s.39:

Dokumentasjon synliggjør hvordan barnehagen arbeider. Dokumentasjon er en viktig del arbeidet med å planlegge, vurdere og utvikle det pedagogiske arbeidet. Dokumentasjon vil også vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i lovverket.

Bestemmelsene i personopplysningsloven må overholdes ved bruk av foto- og film kamera i barnehagen.

Slik gjør vi det hos oss:

- Bilder, utstillinger og veggaviser. Personalet skal være bevisst på bildebruk og ha fokus på å dokumentere prosesser. La barna få delta når bilder skal tas og dokumentasjon lages.
- Daglige samtaler ved levere/hente situasjon med foreldre.
- Informasjonsskjermer - her deles informasjon og bilder
- Transponder gjensidig kommunikasjonssystem mellom oss og foreldre

- Barna får dokumentere dagen sin gjennom det de lager, som tegninger, bilder, utstillinger, osv. De kan også delta ved å fortelle hva som skal stå i dagrapporten.
- Månedsbrev skrives hver måned. Avdelingen synligjør det pedagogiske arbeidet på avdelingen.
- Personalet skal være bevisste i bruk av digitale verktøy. Barna skal få erfaring i bruk av ulike digitale verktøy.
- Avdelingen skal synliggjøre USB på avdelingen.
- Personalet skal dokumentere barnas eget arbeid. Barna skal få medvirke sammen med personalet for å synliggjøre hverdagen ute på avdelingene.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Rammeplanen 2017, kap.7, s. 40

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har stort fokus på at alle barn skal være inkludert i barnegruppa.
- Vi har egen handlingsplan for tidlig innsats som skal være med å sikre at alle barn får den hjelp og støtte de har behov for.
- Organisere og planlegge hverdagen slik at alle barn kan være deltakende og få utfordringer som er tilpasset dem.
- Være romslige i møte med det enkelte barn slik at barna møtes på egne behov og samtidig får oppleve å være en del av fellesskapet. Personalet ser barna og barnegruppen som en helhet. Det legges til rette for enkelt barn som trenger mer systematisk og målrettet arbeid over en kortere eller lengre periode.
- Aktivt bruke barnehagens progresjonsplan.
- Personalet skal aktivt bruke handlingsplanen for tidlig innsats. Og jobbe etter de planer som utarbeides i forhold til enkelt barn.
- Jobber etter den spesialpedagogiske arbeidsmodellen

HOVEDMÅL FOR SANDNESBARNEHAGENE

(Fra «Kvalitetsplanen for et helhetlig utdanningsløp i Sandnes kommune 2020 -2024».)

Sektormål for barnehagen er (s.2):

- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø.
  - Barn som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensiale.
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
  - Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet

BARNEHAGENS EGEN PROFIL OG SATSINGSOMRÅDER

Vår visjon: Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor

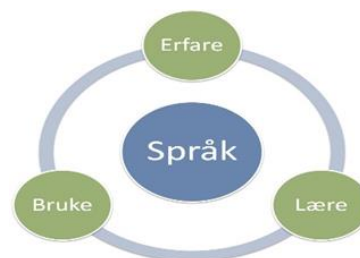
Vi ønsker at Varatun barnehage skal være en arena hvor barn, foreldre og personal føler seg inkludert. En barnehage med mangfold og rom for alle.

I et inkluderende miljø har alle sin naturlige tilhørighet. Ved å være bevisst på dette blir det en naturlig del av hverdagen.

Vi er opptatt av dialog og medvirkning mellom barn- ansatt, ansatt – forelder og barn-barn. I et fellesskap handler det både om å bidra inn i fellesskapet og ta imot fra fellesskapet.

Satsingsområde for dette barnehageåret:

- Fortsette å skape gode språkmiljø
- God språklig utvikling for alle barn

Videre arbeid:

- Vi fortsetter med språkarbeid og samarbeid med «styrket barnehagetilbud» gjennom språkprosjektet. Da fortsetter vi vårt systematiske arbeid hvor vi inkorporerer USB og pedagogisk analyse som verktøyer. Vi er en barnehage med språklig mangfold. Dette ser vi på som en ressurs.
- Metodevalg består av den daglige dialogen i lek, måltider, rutinesituasjoner som påkledning, bleieskift m.m. USB kan også ses på som en metode. Ved å jobbe med de ulike områdene kan fagleder og tilretteleggere delta i veiledning av personalet på avdelingsmøter. Vi vil fokusere mer på hvordan vi bruker uterommet, både i barnehagen og ute på tur med vektlegging på ord og begreper som styrker språket i barnas utemiljø.
- Personalet vil fortsette å få styrket sin språkkompetanse om barns språkutvikling, flerspråklig utvikling og hva som kjennetegner et godt språkmiljø. Gjennom dette er målet å lykkes i den daglige samhandlingen med barna for å skape et godt språkmiljø og stimulere til en god språkutvikling.

Voksenrollen:

- Personalet skal støtte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vite begjær. De skal gi utfordringer med utgangspunkt i barnet sine interesser, kunnskaper og ferdigheter. Vi observerer for å kunne støtte det enkelte barns utvikling. Barnet skal bli møtt med omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse. Videre at barn får delta og medvirke i fellesskapet.
  - Vi skal være voksne med vilje, lyst og engasjement til å stadig lære, endre og utvikle oss sammen med barna
  - Vi skal være nysgjerrige, medforskende og lyttende
  - Vi skal lære av barna
  - Vi skal være villige til å lære av hverandre

Reggio Emilia

- Varatun barnehage er en Reggio Emilia inspirert barnehage. **Kort beskrevet kan vi si at vi jobber ut ifra filosofien om at barn vil og kan.**
- Vi bruker barnas interesser og behov som utgangspunkt for det vi jobber med.
- Det er en hensikt, et mål, men med rom for individualitet, fleksibilitet og spontanitet. Eksempel på dette kan være internasjonal måned og karneval. Her er tema felles, men hver avdeling får sine inntrykk som gjenspeiles i ulike uttrykk.

Fortelling og tanker hentet fra «Lyttende pedagogikk» s.7

«En morgen Victor satt og vred og vendte på duppedings som han hadde funnet ute på veien, spurte han:

- *Hva er egentlig en duppedings?*
- *Hmm, jeg har ingen anelse, svarte jeg.*

Victor kikket lenge på skrotbiten før han sa:

- *Noen vet kanskje hva en duppedings er, men det er ingen som vet hva den kan bli.*

Victor sine filosofiske betraktninger satte tanker i sving hos pedagogene.

- Noen vet kanskje hva et barn er, men ingen vet hva det kan bli.
- Noen vet kanskje hva en barnehage er, men ikke hva den kan bli.
- Noen vet kanskje hva verden er, ingen vet hva den kan bli.

Sentralt i filosofien står de tre pedagoger:

1. Pedagogen er barnet selv, aktivt, kreativt og forskende
2. Pedagogen er den voksne, de medforskende voksne som tilrettelegger, deltar og som gir støtte og trygghet
3. Pedagogen er rommet og de muligheter det gir

BARN OG BARNDOM

Rammeplanen 2017, kap.1 s. 8:

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jf. grunnloven §104 og barnekonvensjonen art.3 nr.1.

Slik gjør vi det hos oss:

Vi har fokus på barns beste ved å se på kvaliteten i relasjon mellom de ansatte og barna. Det er de ansatte som har ansvar for å skape gode relasjoner til barna og mellom barna. USB (Den utviklingsstøttene barnehagen) er verktøyet vi anvender i vårt daglige arbeid med barna.

- Ved å respektere barna sin opplevelsesverden og være klar over at barna påvirkes av det som er rundt dem og de påvirker sine egne liv.
- Personalet skal være bevisste på å skape gode relasjoner til det enkelte barn, barnegruppen og seg imellom.
- Lage gode rammer og rutiner gjennom en forutsigbar dagsrytme for å skape en arena hvor barn trives og får utvikle seg.
- Det vil si vi skal være et personal som er tilstedeværende og oppmerksomme på hva barna er opptatt av og innlemmer dette i samtale, lek og aktiviteter.

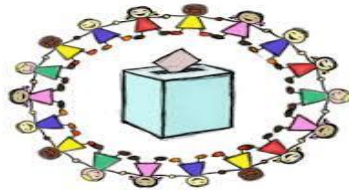
DEMOKRATI

Rammeplanen 2017, s.8 - 9:

Økt mangfold og individualisering gir behov for demokratiforståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Alle barn skal kunne oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter.

Slik gjør vi det hos oss:

- Barna velger ofte hva og hvem de vil leke med. De kommer med innspill på ting de er opptatt av som kan innlemmes i eksisterende planer eller man endrer fokus. Det er i tråd med både rammeplanen og Reggio Emilia filosofien. Det handler om å se barns ulike måter å uttrykke seg på.
- Barna deltar under tilberedning av måltider. Det blir lagt til rette for at barna kan bli med på å ta valg i situasjoner der det er flere valgmuligheter. Barna kan være med å stemme over ulike valg f.eks. hvor skal man gå på tur?
- Alle barn har sin stemme.
- Personalet må tilrettelegge for at barna får delta og ta valg i hverdagen.
- For at alle barn skal bli hørt må personalet se på hvilke måter uttrykker barnet seg på. Det kan være både verbalt og non-verbalt. Personalet skal la alle barn oppleve at de bidrar inn i fellesskapet.

Personalet skal være lyttende og vise respekt for barna sine stemmer og meninger. Gjennom det etterlever vi visjonen vår i praksis. «**Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor**».

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

Rammeplanen 2017, kap.1, s. 9 - 10:

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.

Slik gjør vi det hos oss:

- Varatun barnehage er en flerkulturell barnehage, representert ved flere språk, kulturer og identiteter.
- Vi har ansatte med minoritetsspråklig bakgrunn som er en viktig ressurs i hverdagen.
- Vi har en språkpedagog som skal veilede og delta i å styrke det flerspråklige arbeidet vårt.
- Kultur handler om arv og tradisjoner. Det innebærer å skape, levendegjøre, fornye og aktualisere.

Vårt fokus er: *Det er større likheter mellom mennesker enn forskjeller. Det er derfor like viktig å arbeide med likheter som med forskjeller i kulturer.* Fremheve likhetene. For eksempel alle land har sine tradisjoner, men tradisjonene varierer fra land til land. Alle har følelser, men det kan være ulike måter å vise følelsene på.

- Dette er gjennomgående hele året, men fremheves spesielt i oktober vår internasjonale måned. **Hensikten er» Å feire en flerkulturell barnehage – å glede oss over fellesskapet og mangfoldet**

- Barnehagen skal synliggjøre mangfold i familieformer. Det skal gjenspeiles at vi legger vekt på det er like verdifullt uansett hvilken familieform familiene har. Målet å synliggjøre dette på avdelingene gjennom at det tas opp som tema og at vi har tilgjengelig litteratur. Samtale om hvordan man bor: hus, leilighet. Hvem bor man sammen med mor, far, søsken, besteforeldre, alene med en forelder, to mødre, 2 fedre.
- Personalet skal være rollemodeller for barna og gå foran med en anerkjennende og romslig væremåte i møte med både barn, foreldre og kolleger.
- Det skal skapes rom for refleksjon og undring slik at barna kan dele sine erfaringer med de andre barna i barnehagen.
- Personalet må få fram at det er mange måter å tenke, handle og leve på. I det ligger å fremme det individuelle, men også fremme hvordan vi er en del av et større fellesskap. Alle har de samme basis behovene. Vi trenger mat, drikke, husly og klær.

Miljøfyrtårn og FN sine bærekrafts mål

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi legger vekt på å gi barna et grunnlag for å ta vare på seg selv og andre. Gjennom rammeplanen er det tydelige føringer på at personalet må ha kunnskap, innsikt og forståelse i hva som ligger i dette og vise dette i praksis. På den måten kan barna få gjøre seg erfaringer på hva som er bærekraft i praksis.
- Legge vekt på å ta hensyn til hverandre og lære hvordan vi passer på naturen.
- Barna får ta del i dyrking av grønnsaker og delta i matlaging.
- Barna går på tur hver uke. Vi vil at barna skal få gode opplevelser i barnehagehverdagen og bli kjent med nærmiljøet.
- Vi veileder barna til å rydde etter seg når de spiser, leker inne og ute. Det handler både om å la dem mestre og være en del av fellesskapet hvor alle bidrar.
- Vi har parseller på Varatun Gård. Gjennom dette er det enklere å la barna delta i prosessen fra såing til høsting. Ved å la de delta i forberedelse av mat og samtale rundt hvor kommer maten fra, er vi i gang med bærekraft i hverdagslivet i barnehagen.
- Kompost. Vi har egne kompost dunker. Der håndteres matavfall og barna får være med å tømme matavfall i komposten og lærer at dette omdannes til jord, som igjen kan brukes i parsellene våre.
- Personalet er bevisst sine holdninger og hvordan de formidler ivaretagelse av naturen og hverandre.
- Personalet legger til rette for at barna får en gryende forståelse og mulighet til å tenke kritisk, vise solidaritet og handle etisk. Barna får gjøre seg erfaringer med å gi og motta omsorg. Ta vare på seg selv, andre rundt seg og naturen.
- Personalet deltar og medvirker sammen med barna.
- Personalet formidler kunnskap til barna om hvordan naturens kretsløp er en del av dette.
- Legge til rette for filosofiske samtaler hvor vi ikke vet svaret, men kan undre oss over mulige scenarier.

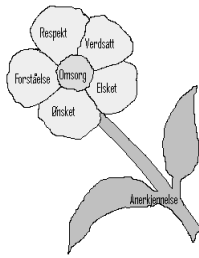

LIVSMESTRING OG HELSE

Rammeplanen 2017, kap.1, s.11:

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barns fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.

Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. barnehageloven §22.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi vil styrke barnas sosiale kompetanse for at de skal lykkes i samspill med andre. Vi har fokus på at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.
- Vennskap er gjennomgående hele året, fordi det å kjenne seg anerkjent av andre og selv anerkjenne andre er betydningsfullt for alle. Å legge til rette i hverdagen for utvikling av vennskap og lære å ta vare på hverandre, kan vi forebygge for krenkelser og mobbing.
  - Barnehagen har utarbeidet en egen «Handlingsplan for å forebygge krenkelser og mobbing». Det er et gjennomgående tema hele året.
- Vi vektlegger måltidene slik at barna skal kunne utvikle matglede og sunne helsevaner. Hver uke serveres det fisk med ulikt tilbehør.
  - o Vi har variasjon i frukt og grønt etter årstidene.
  - o Det serveres tre måltider til dagen: frokost, lunsj og frukt.
  - o Barna deltar gjerne i forberedelser. Gjerne i mindre grupper eller som «Dagens hjelper» den dagen.
- Personalet skal se det enkelte barn utfra barnets forutsetninger. Reflektere over egne holdninger om en er løsningsfokusert versus problemorientert. Ved å bli klar over egne holdninger og fokus ser du om **du** må gjøre endringer for å møte barnet med respekt, verdsette barnet, vise forståelse for barnet. Personalet skal gi rom for barns medvirkning.
- Personalet er viktige rollemodeller og tilretteleggere for vennskap. Vi må være reflekterende over hvordan vi snakker om og til barn og kolleger. Barn kopierer det de hører.
- Personalet skal skape gode rammer rundt forberedelse og gjennomføring av måltider i barnehagen, slik at de kan være med og skape matglede og lære barna om sunn mat. Det skal være variert pålegg, frukt og grønnsaker.

- DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

Rammeplanen 2017, kap.3:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Det helhetlige synet på læring er spesielt for barnehagen som pedagogisk virksomhet. I rammeplanen s 19 står det at arbeidet med omsorg, danning, lek og læring, sosial

kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Omsorg

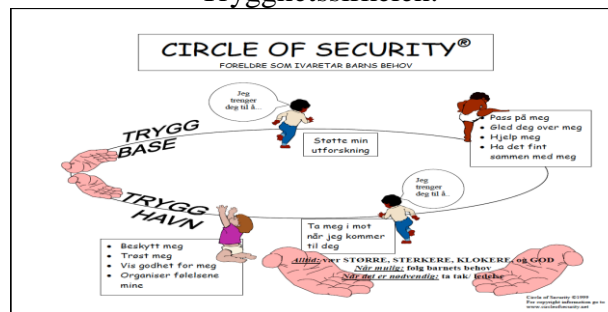
Rammeplanen 2017, kap.3, s.19:

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi legger vekt på at de ansatte skal bygge relasjoner til enkelt barn og til gruppen. Det gjøres på mange måter, gjennom å se og lytte, observere og ved tilrettelegge for trygge omgivelser.
- Avdelingene er stedet hvor barna knytter seg til hverandre og personalet. Samtidig er avdelingene del av en større helhet hvor vi vil at hele barnehagen skal være en ”trygg havn” for alle barn. Vi jobber mye på tvers og blant annet i utetiden og felles arrangement.
- Fokus på å se det enkelte barn gjennom blikk-kontakt, berøring (klem, sitte på fanget), få trøst, dele gleder og opplevelser gjennom samtaler og daglige aktiviteter.
- Personalet skal vise respekt for hvert enkelt barn. Barna skal kjenne seg velkommen og at man gleder seg til gjensyn med hvert enkelt barn hver dag.
- Personalet skal være en trygg base som barnet kan søke støtte hos for så å gå tilbake til leken eller det det holdt på med.

Trygghets sirkelen:

Lek

Rammeplanen 2017, kap.3, 20.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi ser leken som en viktig del av hverdagen i barnehagen.
I leken oppdager barna verden.
- Barna bruker sin fantasi og kreativitet i leken. Leken kan også være med å styrke emosjonell utvikling, øke konsentrasjonen og holde oppmerksomheten. Barna får også uttrykke følelser og styrke motorikken sin gjennom lek.
- Lek har en indre motivasjon hos barn, barn leker fordi det gir dem glede og mening. Gjennom leken utvikler barna ferdigheter som å planlegge, sette i gang, vente på tur, konsentrasjon og utholdenhet.
- Vi legger til rette for ulike typer lek ut fra barnas alder og utvikling.
I rollelek later barnet som det er en annen. Gjennom den lærer barna at andre har tanker og følelser som er annerledes enn barnets egne. Dette kan vi knytte tilbake til likeverd, mangfold og danning.
- I alle typer lek utvikler barna sin sosiale kompetanse, hvor det overordna målet er å kunne være i samspill med andre.
- Det legges til rette for lek både ute og inne. Barna har sin frilek (egen lek) hvor de leker sammen med vennene sine. Personalet skaper rom for utvikling av leken, men gir også rom for at leken kan utvikles av barna selv, slik at barna får prøve seg på egen hånd. Vi bruker vår kompetanse om barns utvikling og ulike typer av lek.
- Det legges opp til lek hele dagen, både organisert av personalet og som barna velger selv.
- Vi vil at barna skal oppleve at leken deres har betydning og at de opplever glede, humor, spenning og engasjement i leken både sammen med andre og alene.
- Personalet skal organisere tid, rom og tilby forskjellig lekmateriale for å stimulere til ulike typer lek.
- De skal også gi barna felles erfaringer som kan legge grunnlag for leketema. Personalet må kunne noe om ulike typer lek og sette i gang lek for å inspirere, men også for å opprettholde og utvide leken.
- Personalet skal legge til rette for et inkluderende miljø og ivaretagelse av alle barna.
  - o Vi skal observere, være støttende og delta i leken. Veilede når det oppstår konflikter.
  - o Vi skal delta aktivt og ta initiativ slik at alle barn får komme inn i leken.
  - o Vi skal være tilstedeværende slik at vi kan se når barn trenger støtte. Det kan være det stille barnet som holder seg i bakgrunnen til det barnet som gjentakende havner i konflikter. Da kan vi veilede ulike typer barn inn i lek og gjennom det være med å styrke barnas selvbylde og identitet.
- Språket er en stor del av leken. Personalet må derfor være gode rollemodeller ved å sette navn på ting, forklare, utvide begreper i ulike typer lek som nevnt: frilek (egen lek), rollelek og konstruksjonslek m.m.
- Barna danner sin identitet gjennom det de ser og lærer gjennom lek med andre barn og aktive voksne.
- Barna skal få bearbeide både gode og vonde følelser.

BARN LEKER IKKE FOR Å LÆRE, MEN DE KAN LÆRE MYE GJENNOM LEKEN

Danning

Rammeplanen 2017, kap.3, s.21.

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen og legge grunnlaget for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og ferdigheter skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

Slik gjør vi det hos oss:

- Varatun barnehage legger vekt på å styrke barns sosial kompetanse som handler om det å lykkes i samspill med andre.
- Barna får delta på avdelingsnivå i forhold til tema, aktiviteter som hvor man skal gå på tur, til førskolebarna som er med i komiteer. Eksempler på det er planlegging av internasjonal dag og Lucia. *Dette er prosesser som setter barna i stand til å håndtere livet her og nå.* De får mulighet til å utvikle seg og forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen.
- Vi ønsker at de skal kjenne seg verdifulle og få en gryende forståelse av et demokratisk fellesskap.
  - o Barna får kjenne at de er inkludert og at deres innspill har betydning.
  - o Dette er også i tråd med visjonen vår «**Alle skal bli sett, hørt og tatt på alvor**». Det vil si at vi ser det enkelte barn og prøver å få fram den enkeltes stemme, som kommer til uttrykk på ulike måter.
- Personalet skal fremme danning og demokratiske prinsipper.
  - o De skal tilrettelegge, støtte barna, legge merke til, utfordre barnas tenkning og synliggjøre og fremme mangfold.
- Personalet må legge til rette for dialog og at barna blir møtt når de yter motstand. For eksempel hvordan møte et barn som ikke vil kle seg når avdelingen er på vei ut. Det handler om å finne ut hvorfor barnet gjør motstand.
- Gjennom å samtale med barna kan barna utvikle handlingskompetanse og deres refleksjoner og tanker kan bidra til endringer som gjør barnehagehverdagen enda rikere.
- Personalet skal undre seg sammen med barna og kunne tilegne seg ny kunnskap. De skal bruke de tre pedagoger i Reggio Emilia filosofien: barnet selv, den voksne og barnet. Være åpne på å inkludere barnas innspill i videre arbeid.

Læring

Rammeplanen 2017, kap.3, s.22:

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp og deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfelleskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Slik gjør vi det hos oss:

- Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på ulike områder.
  - o I barnehagen lærer de sanger, rim og regler og lærer om ulike årstider, eventyr og fortellinger. Barna blir kjent med nærmiljøet gjennom turer, samlinger og samtaler.
- Vi ønsker å være støttende i barnas utforskning, oppdagelser og hjelpe dem til å forstå sammenhenger.
- Vi bruker samtaler og dialog med barna både i strukturerte aktiviteter (ledet av personalet) og ustrukturerte aktiviteter (ledet av barna).
- Barnehagen vil tilby en atmosfære hvor barna lærer av hverandre og av personalet. Og at både barn og personal kan lære av hverandre
- Personalet skal sørge for inkluderende felleskap som gjør at barna kjenner seg trygge og kan tilegne seg læring. Barna skal kjenne seg som aktive deltakere og få bidra både til å utvide egen læring og andres læring.
- De skal være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement, ved å være tett på barna i måltider, aktiviteter, lek ute og inne. Vi må/ skal samtale og spørre barna hva de tenker og mener om hverdagen i barnehagen. Da kan vi lettere stimulere barnas lyst til å lære, utforske, leke og mestre.
  - o Ved å være tilstedeværende for barna vil de kunne oppleve at egne initiativ blir tatt imot og de blir anerkjent for den de er.
- Personalet skal sørge for progresjon. Progresjonsplan i aktiv bruk er et godt hjelpemiddel.

BARNES MEDVIRKNING

Rammeplanen 2017, kap.4, s.27.

Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntrer til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet (barnehageloven §1 og §3).

Barnehagen skal legge til rette for barns medvirkning som er tilpasset alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Barna skal få mulighet til aktivt å delta i planlegging og vurdering av virksomheten og få erfaring med å ha innflytelse.

Slik gjør vi det hos oss:

- I barnehagens verdigrunnlag står det at barna skal sikres rett til å medvirke. I ordet medvirke ligger det å bidra, gjøre til sitt, spille en rolle.

- Barna får medvirke i daglige aktiviteter og delta i planlegging og vurdering. Vi legger til rette for at barna deltar i komiteer av arrangementer. Barna deltar og kommer med innspill på hva de liker å gjøre i lek, aktiviteter, bøker og praktiske gjøremål som å forberede måltid og delta aktivt i samlinger.
  - o Demokrati og medvirkning er to sider av samme sak. Ved å delta får barna kjenne på det å anerkjennes, lære å akseptere andres meninger og kommer frem til felles løsninger. Det er viktig å få fram en forståelse av at det ikke er den enkeltes mening som alltid kan følges. Relasjonsbygging har stor betydning i dette. Vi voksne har ansvar for relasjonen og må legge til rette for at barna får mulighet til å komme med sine innspill.
- Vi er oppmerksomme på å få fram hva barna tenker og uttrykker både verbalt og non verbalt.
- Personalet skal reflektere over at barn uttrykker seg ulikt og la alles stemmer komme fram.
  - o Vi skal være bevisst på å tilrettelegge for medvirkning utfra barna sin alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.
- Personalet skal se, inkludere, støtte og slippe barna til i hverdagens aktiviteter og rutiner.
- Personalet skal gi barna ansvar slik at de kan oppleve selvstendighet og mestring.
- Vi skal la barna få delta aktivt i samlinger, under måltider og i leken med sine synspunkter, slik at de kan være med å påvirke egen hverdag. Dette krever lyttende og tilstedeværende personal slik at vi ser hele barnet. Ser vi til Reggio Emilia filosofien minner den oss på at barn har «hundre språk». Det vil si vi må fange de måtene det enkelte barn uttrykker seg på. USB og Reggio Emilia er gode verktøy i arbeid med medvirkning.
- Personalet skal legge til rette for forutsigbarhet og mulighet til medvirkning i hverdagen. Da er det viktig at barna kjenner dagsrytmen.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Lov om barnehager §4

For å sikre samarbeid med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et Samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Er det i forskrift etter § 15 satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i foreldrebetaling ut over dette.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene.

Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (barnehage loven §1)

Foreldresamarbeid skal foregå både på individuelt nivå og på gruppe nivå. På individuelt nivå skal barnehagen legge til rette for jevnlig samarbeid om enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Samarbeidet skal sikre at foreldre får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. Både foreldre og personalet må forholde seg til barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag. Barnehagen må tilstrebe at barnet ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen.

Slik gjør vi det hos oss:

- Hos oss setter vi foreldresamarbeid høyt. Dere «låner» oss det mest verdifulle dere har – deres barn.

Vi jobber etter 4 verdier i foreldresamarbeid:

1. **Trygghet – barnet er ivaretatt og sett på en god måte**
2. **Raushet – å starte i barnehagen byr på forandringer**

både for foreldre og barn. Vi ønsker å møte dere med forståelse og opplevelse av inkludering.

3. **Ydmykhet – være lyttende til dere som kjenner deres barn best.**

4. **Det unike barnet – barnet skal høre navnet sitt, øyekontakt og fysisk kontakt fra personal og kjenne seg velkommen og ønsket.**

- Den daglige dialogen mellom hjem og barnehage verdsettes.
- Informasjonsskjermer
- Vi har Samarbeidsutvalg(SU) møter hvor barnehagens drift og planer blir tatt opp.
- Vi er tilgjengelige for daglige samtaler ved henting og levering.
- Forventningssamtale/oppstartssamtale tilbys ved oppstart til nye barn og overflyttinger innad i barnehagen. Det handler om å lytte til foreldrene sine erfaringer og kunnskap om sitt barn slik at vi kan møte barnet på best mulig måte. Vi liker å høre forventningene hjemmet har til barnehagen og sette ord på barnehagen sine forventninger til hjemmet.
- Det tilbys 2 foreldresamtaler i året. Pedagogisk leder/barnehagelærer og foreldre har en likeverdig dialog om barnets utvikling og trivsel. Gjennom å utveksle erfaringer og tanker om hvordan best mulig møte barnets behov.
  - Ved behov, er det rom for ekstra samtaler gjennom året.
- Vi samarbeider med andre instanser og da involveres foreldre i prosessen. Unntak er ved mistanke om vold eller overgrep.
- 1 foreldremøte på høsten for alle foreldre, samt 1 på våren til nye foreldre.
- Foreldremøte for førskolebarn (september)
- Personalet skal legge til rette for god dialog med foreldre/foresatte.
- Personalet skal ivareta barnets behov for omsorg, lek, fremme læring og dannelse.
- Personalet og foreldre har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.
- Personalet skal legge til rette for jevnlig vurderinger og observasjoner knyttet til barns trivsel, utvikling, erfaringer og læring med hjemmet.
- Hensikten er å ha en likeverdig samtale som mulig med foreldrene om barnets utvikling og trivsel i barnehagen. Samtalen skal være en arena hvor begge parter får fram sine tanker og refleksjoner om barnet
- Mål om god og tillitsbasert kommunikasjon.

OVERGANGER I BARNAS LIV

Når barnet begynner i barnehagen

Rammeplanen 2017, kap.6, s. 33:

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn.

Slik gjør vi det hos oss:

- Foreldremøte/Foreldre og barn på besøk - nye barn (juni).
- Foreldre får velkomst brev og får vite hvilken avdeling barnet deres skal gå på. Dette deles ut i etterkant av møtet.
- Det oppfordres til å besøke avdelingen i forkant, leke ute på barnehagens arealer etter stengt tid og i helger.
- Det sendes ut informasjonshefte og mal for oppstart samtale i forkant av oppstart.
- Alle barn møtes av en primærperson ved tilvenning. Det er satt tre dager til tilvenning, men den kan utvides dersom vi ser barnet behøver lengre tid for å bli trygg i barnehagen.
- Kort tid etter oppstart gjennomføres en forventningssamtale, også nevnt under samarbeid med hjemmet.
- Personalet skal se det enkelte barn som unikt og sørge for at barnet hver dag hører navnet sitt benevnt positivt.
- Personalet skal tilpasse rutiner og hjelpe barnet til å bli kjent og få relasjoner til dem og barn på avdelingen.
- Personalet jobber aktivt i å skape et godt foreldresamarbeid. Se våre verdier.
- Personalet skal aktivt arbeide for å lese barnet ved å se både på barnets verbale uttrykksmåte og non-verbale.
- Personalet skal skape trygghet til barn og foreldre.
- Det gjøres i daglige dialoger i levere/hente situasjoner og i forventningssamtalen.

Overganger innad i barnehagen

Rammeplanen 2017, kap.6

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når det bytter barnegruppe.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har barn innad som skifter avdeling.
- Personalet og foresatte har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling, og samarbeidet skal ha barnets beste som mål.
- Vår erfaring er at det som oftest er mest hensiktsmessig å fordele søsken på ulike avdelinger når det er praktisk mulig – men det er ingen regel uten unntak. Barna får utvikle egne vennerelasjoner. Den eldste slipper å kjenne på ansvar for yngre søsken. De har egne hverdagshistorier å ta med seg hjem. Viktig å få «være bare seg selv».
- De pedagogiske lederne fra småbarn og stor avdeling samarbeider i forhold til ferieavvikling og oppstart for barnet. Dette gjøres også i dialog med foreldre.

- I overgangsfasen besøker barnet avdelingen det skal flyttes over til ved å spise lunsj, leke, hilse på i uteleken.
- Dersom det er flere barn fra samme avdeling som skal på stor avdeling går man på besøk og leker der når den er tom. Da er man med og legger til rett for trygghet.
- Når personalet på småbarn får vite hvilken stor avdeling barnet skal gå på, fortelles det til barn og foreldre.
- Personal på den avdelingen barnet skal starte på, hilser på barnet i uteleken, også gjerne på foreldrene. Personalet fra småbarn introduserer personalet på stor avdeling for barnet.
- Det tilbys forventningssamtale ved oppstart på ny avdeling.
- Personalet skal sammen med barnet gå på besøk på avdeling slik at barnet blir kjent med personal og barn på ny avdeling.
- Personalet klargjør plassen med bilde og barnas ting tas med fra småbarn over på stor avdeling.
- Personalet vil være oppmerksom på at barn har søsken på en annen avdeling. Da er det av betydning å «lese» barnet og møte det i følelsene. Vi snakker om søsken og legger til rette for at de kan leke sammen ute og om mulig gå på besøk til den andre sin avdeling.
- Personalet skal legge til rette for en så trygg og god overgang for barnet, samt trygge foreldrene på at barnehagen har gode rutiner for dette.
- Personalet gleder seg til at barnet skal starte på avdelingen og deler litt om barnegruppen og rutiner slik at barnet kan kjenne på en forventning og trygghet til å komme til barnehagen.
- Personalet skal være lyttende til foreldre. Vi ønsker at de deler hvordan oppstart har vært både det som var bra og om det var noe de ønsket seg annerledes.

Overgang til skole

Rammeplanen 2017, kap.6

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuell skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle informasjon som utgangspunkt for samarbeid om førskolebarna. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har foreldremøte for førskolebarn i slutten august/begynnelsen av september.
- Det er utarbeidet informasjon og plan for førskolegruppa. Vi vektlegger at de får kjenne på at de er eldst i barnehagen. Vi ønsker også å forberede dem på det som ligger foran, men å bevare «akkurat nå», er det viktigste. Barna skal ivaretas og gis utfordringer. Barnehagen, foreldre og skole har sammen en gylden mulighet for å skape glede og forventning til skolestart.
- Vi går på besøk til fortrinnsvis Trones skole som er vår samarbeidsskole. Barna får gå på besøk til skole og skolefritids ordningen – SFO.
- Varatun barnehage tar kontakt med skoler der det er behov for overgangssamtale og informasjons overføring. Dette gjøres alltid i samarbeid med foreldrene.

- Personal som har ansvar for førskole gruppene skal sørge for jevnlig informasjon til foreldrene. Det gjøres ved å dokumentere førskoledagen. En legger vekt på å få innspill fra barna på hva de tenker om førskolen.
- Personalet skal sikre at tilbudet en får i barnehagen er med og gir en god overgang til oppstart i skolen.
- Personalet skal legge opp til en tid preget av glede og forventning og at barna opplever sammenheng mellom barnehage og skole.
- Personalet skal være forberedt og ha en klar plan for den enkelte førskole økt.

PROGRESJON

Rammeplanen 2017, kap.8

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve framgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har en progresjonsplan basert på fagområdene i rammeplanen. Den er et hjelpemiddel for å tilrettelegge innhold og aktiviteter utfra alder, men skal også tilpasses i forhold til hvor barn er i sin utvikling.
- Vi har en «Tidlig innsats handlingsplan» hvor visjonen vår er sentral:» Alle barn skal bli sett, hørt og tatt på alvor». Avdelingen legger til rette for å inkludere og mulighet for sosial deltakelse for alle barn. Dersom vi tenker at et barn kan trenge mer hjelp utover det allmennpedagogiske tilbudet vil vi starte en prosess hvor vi observerer og deler vår bekymring med foreldrene til barnet.
- Vi har utarbeidet en periode plan som er med og legger et felles grunnlag for alle avdelingene. Avdelingen kan hente inspirasjon og tips fra den. Eksempler på tema kan være: eventyr, internasjonal måned osv. Den inneholder fokusord, rim, regler, begreper, og er tilpasset småbarn og stor avdeling.
- Personal skal tilpasse det pedagogiske tilbudet utfra barnas behov og forutsetninger.
- Det gjøres gjennom jevnlig observasjoner og vurderinger for å tilby barna progresjon og utfordringer for at alle barn skal få utvikle seg, lære og oppleve utvikling.
- Personalet skal sørge for at barns og foreldres medvirkning bringes inn i planleggingsarbeidet. Det gjøres i daglige samtaler med barn og foreldre, i samlinger, barnemøter og foreldresamtaler.
- Personalet skal ha månedsevalueringer hvor det reflekteres over pedagogisk opplegg og innhold på avdelingen.
- Personalet skal skrive månedsnytt som forteller kort hva en har jobbet med og hva en legger vekt på neste måned.

FAGOMRÅDENE

Rammeplanen 2017, kap.9

Kommunikasjon, språk og tekst

Rammeplanen 2017, s. 47

Gjennom arbeidet skal barnehagen bidra til at barn får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulerer til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Å få varierte og rike erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for å få et rikt språk.

Slik gjør vi det hos oss:

- Å utvikle språket er noe av det viktigste som skjer i et barns liv.
  - o Gjennom språket lærer vi å forstå oss selv og omgivelsene rundt oss.
  - o Språket gjør oss i stand til å reflektere og organisere tankene våre.
  - o En språklig utfordring kan påvirke sosial, emosjonell og intellektuell utvikling.
- Det benyttes TRAS (tidlig registrering av språkutvikling). Det er et observasjonsverktøy som kartlegger barns språkutvikling. Det er en hjelp for personalet for å se barnets språklige utvikling og fokusere videre på språkstimulering for det enkelte barn og gruppen. Skjema tar for seg områder som: samspill, kommunikasjon, oppmerksomhet, språkforståelse, språklig bevissthet, uttale ord og ord produksjon. Det er inndelt i alder, slik at vi kan se progresjon over tid. Dette er et internt dokument for personalet. Dersom dere ikke ønsker TRAS gjennomført på deres barn, vær vennlig å gi beskjed til personalet.
- Det benyttes dialogisk lesing som en metode for å sikre god språkutvikling. Det er en måte å arbeide systematisk med språk. Dialogisk lesing handler om å lese samme bok flere ganger, og samtale med barna om bøkene. Forskning viser at det å snakke med barna om innholdet og språket i boka gir bedre resultat i forhold til barns språkutvikling og språkforståelse. Vårt valg av bøker som brukes til dialogisk lesing er gjort i samråd med en språkpedagog som har erfaring med dialogisk lesing.
- Personalet skal skape et variert språkmiljø. Barna skal få oppleve glede ved å bruke språket og snakke med andre. Det gjøres i alle hverdagssituasjoner som lek, måltid, påkledning, samling og aktiviteter.
- Personalet skal synliggjøre det språklige og kulturelle mangfoldet vi har i barnehagen.
- Det skal inviteres til ulike typer samtaler hvor barna kan reflektere, fortelle og stille spørsmål.
- Personalet skal oppmuntre barn til å fabulere (dikte) leke med språket ved å rime og lytte etter lyder.
- Personalet skal støtte barna i deres utforsking på skriftspråket

Kropp, bevegelse, mat og helse

Rammeplanen 2017, kap.9, s. 49

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet og egne og andres grenses.

Barn er fysisk aktive, og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Grunnleggende motoriske ferdigheter og god helse utvikles i barnehagealder. Gjennom kroppslig mestring utvikler barn en positiv selvoppfatning og bevissthet om kropp og helse. Barnehagen skal bidra til gode vaner og sunt kosthold.

Slik gjør vi det hos oss:

- Tilbyr varierte bevegelseserfaringer og legger til rette for lek, sanger med bevegelse, dans, turer og hinderløyper. Dette foregår både ute og inne.
- Fokus på at barna skal lære hvordan kroppen er bygget opp og hvordan den fungerer. Det gjøres ut fra aldersadekvat tilnærming.
- Snakker om gode og dårlige berøringer og det å sette grenser.
- Vektlegger gode vaner for hygiene og et variert kosthold. Barn skal få kunnskap om matens opprinnelse, delta i forberedelse og rydde etter seg når måltidet er over.
- Deler felleskap ved å sitte sammen med barna under måltidene og ønsker det skal være en stund preget av matglede og godt sosialt samvær.
- Vektlegger at barna skal oppleve mestring, glede og trivsel ved å ha allsidige muligheter til bevegelse året rundt.
- Gjennom ulike former for bevegelse skal barna få videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse og koordinasjon.
- Personalet skal være aktive, tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek. Barna skal få anerkjennelse for det barnet mestrer.
- Personalet skal bidra til at barna tilegner seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om mat, hygiene, aktivitet og at kroppen også trenger hvile.
- Personalet skal bidra til at barn lærer å sette grenser for egen kropp og respektere andre barns grenser. Lære å bestemme over egen kropp.
- Det skal bidras til at barna opplever måltid, matlaging og matglede som gode situasjoner for samtale, felleskap, og deltakelse.
- Personalet skal kjenne til helsefremmende og nasjonale føringer for å være i forkant med tiltak som gjelder barn.
- Personalet skal være med å gi bevegelsesglede og inkludere alle barn til å være i bevegelse.

Kunst, kultur og kreativitet

Rammeplanen 2017kap.9, s. 50

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen skal legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk.

Kreative aktiviteter er en del av barnehagens hverdag. Et mangfold av kulturuttrykk vil gi barn verdifulle inntrykk og lære dem å uttrykke seg gjennom de mange kulturelle språk. Barnekulturen utvikles gjennom leken og barnehagens oppgave blir å utvikle, bevare og stimulere barnets nysgjerrighet og forskertrang så rikt og allsidig som mulig. Kulturelle opplevelser og å skape noe felles, bidrar til samhørighet.

Slik gjør vi det hos oss:

- Barna får oppleve å bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom egen skapende virksomhet ute og inne.
- Det presenteres kunst i bilder som er malt av kunstnere, av barna selv, gjennom bilder og fortellinger. Gjennom dette får barna stimuli til å utforske, fordype seg og utvide sin kompetanse.
- Vi har tilgjengelige materialer, rom og ting som skal kunne inspirere barna gjennom deres lekende væremåte og estetiske uttrykksformer.
- Det tas i bruk ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi for å gi barna mange muligheter til å bli inspirert og uttrykke seg estetisk.
- Det formidles musikk og eventyr fra ulike land. Det formidles gjennom bilder, dramatiseringer og teknologi.
- Personalet skal samtale med barna om egne og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk.
- Vi skal være lydhøre og anerkjennende overfor barnas egen kultur.
- Personalet skal være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk og vise respekt for ulike ytringsformer.
- Gi barna lyst til å utforske mer på de estetiske områdene.

Natur, miljø og teknikk

Rammeplanen 2017 kap.9, s. 52

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barn blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Friluftaktiviteter og utelek er en del av barnehagens hverdagsliv. Nærmiljøet gir muligheter for ulike erfaringer i forhold til å lære om samspill i naturen og mellom mennesket og naturen.

Barnehagen skal bidra til at barn får undre seg, eksperimentere, systematisere og samtale om fenomener i den fysiske verdenen og videre erfare hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet.

Slik gjør vi det hos oss:

- Barnehagens beliggenhet gjør at vi har naturen tett på oss. Alle avdelingen har egen tur-dag.
- Vi lærer om dyr, planter og hvordan vi skal oppføre oss og glede oss over naturen.
- Vi følger årstidene og ser på endringen gjennom året. Vi har ansvar for å opptre respektfullt ved blant annet å ikke forsøple naturen og ta vare på miljøet.
- Vi har fokus på trafikk når vi ferdes i naturen og har utarbeidet en handlingsplan for å ferdes trygt i trafikken.

- Vi samtaler om fenomener. Det kan være å undre seg over mauren i flokk som sosiale fenomener. Vi kan ha enkle forsøk som å fryse vann med farge i til å lage is skulpturer for så å se hva skjer når det blir varmere og isen smelter.
- Personalet skal legge til rette for varierte naturopplevelser og gi rom for lek, undring, utforsking og læring.
- Det skal gis tid og anledning for spørsmål fra barna, refleksjoner og at de oppfordres til å komme med egne forklaringer. Det er i tråd med Reggio Emilia sin filosofi om å la den enkeltes stemme bli hørt og fremmet.

Antall, rom og form

Rammeplanen 2017, kap.9, s.53

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende.

Lek er drivkraften i all læring, også i utviklingen av barns forståelse for matematiske begreper. Barna utforsker disse begrepene i leken, og leken utvider forståelsen. I arbeidet med antall, rom og form får barna erfaringer med klassifisering, ordning, sortering og sammenligning. Barnehagen skal legge til rette for at barna har tilgang til og tar i bruk ulikt materiell som spill, tellemateriell, klosser, IKT, teknologi, etc.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi bruker matematiske begreper i den daglige dialogen med barna.
- Leker og materiell sorteres og klassifiseres sammen med barna.
- Dette utvides i forhold til barnas alder og modning. I førskolegruppen har vi enda mer fokus på å klassifisere, sammenligning og sortering.
- Hver dag spilles det spill, brukes ulike konstruksjon materiell som lego, klosser, duplo og tog-bane.
  - o Barna får gjennom dette en gryende forståelse for matematiske begreper.
- De skal bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer og leker for å stimulere barn til å tenke matematisk.
- Personalet legger til rette for refleksjoner rundt matematiske begrep.

Etikk, religion og filosofi

Rammeplanen 2017, kap.9, s. 54:

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold.

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har en egenverdi.

Norge er i dag et flerkulturelt samfunn. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne og humanistiske kulturarven. Barnehagen skal gi rom for undring og samtaler og møte barnas spørsmål med respekt.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi er stolte av å være en flerkulturell barnehage hvor mangfoldet er stort gjennom både språk, kulturer og identitet.
- Vi har fokus på grunnleggende verdier uavhengig av kultur og religion. Vi har dyktige ansatte og tospråklige assistenter med ulike bakgrunner som er gode brobyggere mellom hjem, barnehage og barnehagens indre liv.
- Vi har en internasjonal måned hvor vi blir kjent med kulturer, tenkemåter og skikker. Det åpner for mange filosoferende og undrende samtaler.
- Barna blir kjent med verdier og tradisjoner i den kristne og humanistiske arv.
- Personalet skal formidle fortellinger og skape rom for undring til å forstå ulike måter å se verden på.
- De skal utforske og undre oss over eksistensielle, etiske og religiøse spørsmål sammen med barna.
- Personalet skal bidra til at barna utvikler toleranse, interesse og respekt for hverandre.
- Personalet skal gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven, andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- Vi skal samtale med barna om barns religiøse og kulturelle uttrykk. Og være bevisste på vår egen deltakelse for å støtte og utvide barnas egen tenkning.

Nærmiljø og samfunn

Rammeplanen 2017, kap.9, s. 56

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett.

Gjennom barns medvirkning i barnehagen får de en første kjennskap til demokratiske prinsipper. Slik utvikles tillit til egen deltakelse og påvirkning av fellesskapet.

Barnehagen skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett. Det innebærer blant annet at vi blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi vil at barna skal medvirke og delta i barnehagehverdagen.
- Vi samtaler og gir kunnskap om Sandnes, Varatun er en del av Sandnes. Gjennom barns og foreldres opplevelser av byen får vi utvidet kjennskap og kan tilegne oss ny kunnskap.
- Vi vil gi barna økt informasjon og kunnskap i tråd med alder og utvikling.
- Vi vektlegger å belyse kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer.
- Vi markerer og har fokus på samene som minoritet og urbefolkning.
- Barna lærer å ferdes trygt i trafikken. Vi samtaler om hvorfor vi bruker refleksvester når vi går på tur, hva ulike skilt betyr.

- På foreldremøter tas det opp viktigheten av å bruke sikkerhetsbelte i bil, bilsete, puter og belte og hvor bilene skal stå parkert. Det poengteres hvor viktig det er å lukke porten og sette sikkerhetslenken på.
- Personalet skal hjelpe barna til å se at deres valg og handlinger kan ha konsekvenser for både dem selv og andre barn.
- Vi skal hjelpe dem til å kjenne tilhørighet og trygghet til nærmiljøet.
- Vi skal hjelpe dem til å få en forståelse av at et samfunn er i endring og at vi er en del av både vår fortid, nåtid og framtid.
- Vi skal gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett.
- Barna skal få en begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

STYRINGSDOKUMENT

Lov om barnehager med rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

[Rammeplanen](#) er en forskrift til [lov om barnehager](#). Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen redegjør for barnehagens samfunnsmandat, og innholdet skal synliggjøres i årsplanen til barnehagene.

Sandnes kommunes verdier.

Verdier og etiske retningslinjer i Sandnes kommune.

[verdier og etiske retningslinjer](#)

Disse verdiene skal kjennetegne virksomhetene:

- Romslig
- Modig
- Sunn

Vi skal arbeide for mangfold. Vi skal vise toleranse. Vi skal legge vekt på god kommunikasjon. Vi skal være ambisiøse og våge å tenke nytt og ta modige grep.

Vi skal bygge videre på kommunens Sunn by- tankegang. Dvs. arbeide for en bærekraftig utvikling med fokus på helse, miljø og trivsel.

BARNEHAGENS/VIRKSOMHETENS ORGANISERING.

De kommunale barnehagene er samorganisert i virksomheter. Det er totalt 12 kommunale barnehagevirksomheter der hver virksomhet består av flere barnehager. Målet for organiseringen er effektiv og robust drift av de kommunale barnehagene med:

- Et styrket lederteam
- Et større barnehagefaglig miljø og jevnere kvalitet i barnehagene
- Ledelse og støttetjenester tettere på
- Håndtering av overtallighet (fortrinnsvis innenfor egen virksomhet)

BARNEHAGENS ANSATTE

- Virksomhetsleder – øverste leder for alle barnehagene i virksomheten - med hovedansvar for virksomhetens økonomi og personal.
- Styret – daglig drift av barnehagens personal og økonomi og pedagogisk ansvar for barnehagen
- Fagleder – er en del av virksomhetens lederteam og kan ha oppgaver på tvers i virksomheten.
- Pedagogisk leder, leder det daglige arbeidet på sin avdeling/gruppe. Er en del av barnehagens lederteam.
- Barnehagelærer bistår pedagogisk leder i det daglige arbeidet med barnegruppen.
- Fagarbeider bruker sin fagkompetanse i det daglige arbeidet i barnegruppen.
- Assistent bruker sin realkompetanse i det daglige arbeidet i barnegruppen.
- Større barnehager kan ha administrasjonskonsulent.

LOKALE FØRINGER

Trafikksikker kommune/trafikksikker barnehage.

[trafikksikker barnehage](#)

Sandnes kommune har som mål å bli godkjent som trafikksikker kommune. Det innebærer blant annet at kommunen har en trafikksikkerhetsplan. Også barnehagene er involvert i arbeidet med trafikksikkerhet

Dette innebærer at barnehagens trafikkopplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i barnehagens årsplan.

Slik gjør vi det hos oss:

- Vi har utarbeidet en handlingsplan for å være en trafikksikker barnehage. Det handler om å skape gode holdninger blant barn, foreldre og personal.
- Førskolebarna har et eget opplegg som heter Tarkus som er utarbeidet fra Trygg Trafikk. I tillegg har vi utvidet med trafikk spill og trafikkskilt for å anvende dette i praksis gjennom aktivitet og lek og læring.
- Målet vårt er å lære om og hvordan ferdes trygt i trafikken gjennom å innarbeide gode holdninger.
- Vi bruker Beredskapsplanen til Sandnes kommune.
- Vi er medlem av Trygg Trafikk.
- Det gis informasjon og tas opp med foreldre på foreldremøter, forventingssamtaler og foreldresamtaler. Dette er også nevnt under nærmiljø og samfunn.
- Personalet skal gjøre seg kjent med og bruke handlingsplanen vår om det å være en trafikksikker barnehage.
- Personalet skal lage risikoanalyser, sørge for at førstehjelpsutstyr, telle-lister, telefonlister til foreldre/foresatte og mobiltelefon er med på tur ut av barnehagen.
- Personalet skal sørge for at alle barn har på barnehagens refleksvester med barnehagens telefonnummer og avdelingens navn på.
- Personalet skal lære barna trafikkregler og hvordan ferdes trygt i trafikken ut fra barnas alder og modenhet.

- Personalet skal jevnlig bruke telle-lister der barna registreres jevnlig og se til at portene er forsvarlig lukket.
- Personalet skal informere foreldre på foreldremøter om sikkerhetstiltak i barnehagen slik som lenke på porten, sikring i bil.

TAUSHETSPLIKT

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barn, de foresatte og personalet.

POLITIATTEST

Alle som jobber i barnehage må legge fram politiattest ved tiltredelse. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep.

SAMARBEIDSPARTNERE

Barnehagen har mange samarbeidspartnere. Det er blant annet pedagogisk psykologisk tjeneste – PPT, styrket barnehagetilbud, helsestasjon, barne- og familieenheten, senter for flerspråklige barn og unge - FBU og skole.

Barnehagen har en lovpålagt [opplysningsplikt til barnevernet](#) som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare.

Barne- og familieenheten

Barne- og familieenheten består av to avdelinger

- Avdeling barnevern
- Avdeling ressurscenter for barn og familier.

Planer i Sandnes kommune:

- [Kommuneplanen](#)
- [økonomiplan-2018-2021/](#)
- Beredskapsplan (i 360)
- Mal for sykefraværsoppfølging (Pulsen)
- Rutiner for MHV (Pulsen)
- [plan for inkludering](#)
- Standard for overganger i Sandnes kommune
- Kvalitetsplan for opplæring av flerspråklige barn, unge og voksne i Sandnes kommune
- [plan for psykiskhelsearbeid](#)
- Rekrutteringsveileder (Pulsen)
- [plan mot barnefattigdom2017-2025](#)
- Helhetlig kommunikasjonskategori (Pulsen)
- Folkehelseplan
- Plan mot vold i nære relasjoner
- Digital strategi – ny plan her

ÅRSHJUL BARNEHAGEÅRET 2022/2023

AUGUST	Planleggingsdager Tilvenning	Mandag 15 og tirsdag 16
SEPTEMBER	Tilvenning Brannvernuke	19/9 – 23/9(uke 38)
Oktober	Internasjonal måned/ Eventyrsti Høstferie Foreldresamtaler Markere nasjonal refleksdag FN – dag Eventyrsti (barn og personal)	Starter i uke 40 (3/10) Uke 41: 10/10 – 14/10 Torsdag 20 Mandag 24 Fredag 28
November	Planleggingsdag Foreldresamtaler BlimE dans (barn og personal)	Fredag 18 Fredag 11
Desember	Julegudstjeneste Juleverksted barn og ansatte Lucia Nissefest	Tidspunkt kommer senere Onsdag 7 Tirsdag 13 Fredag 16
Januar	Vinteraktivitetsdag	Værvhengig
Februar	Samenes nasjonaldag Karneval og fastelavn Vinteraktivitetsdag Planleggingsdag	Mandag 6 Fredag 17 Værvhengig Mandag 27
Mars	Vinterferie Barnehagedagen	Uke 9: 27/2- 3/3
April	Påske/Påskeharen Påskeferie - minner om at onsdag 13 før skjærtorsdag er barnehagen stengt Foreldresamtaler Planleggingsdag	Uke 14: 5 – 10 Tirsdag 11
Mai	17. Mai markering	Tirsdag 16
Juni	Avslutning for førskolegruppa Sommerfest (ettermiddag for barn, foreldre og personal) Idrettsdag/sommerfest (dagen for barn og personal)	Torsdag 1 Torsdag 8 Onsdag 21
Juli	Sommerstengt	Uke 28 og 29